

Møre og Romsdal fylke

Forvaltningsplan for Oppdølsstranda naturreservat i Sunndal kommune i Møre og Romsdal

Møre og Romsdal fylke
Areal- og miljøvernavdelinga

FORORD

Oppdølsstranda naturreservat ble formelt opprettet ved kgl. res av 27 juni 2003 gjennom en tematisk verneplan for 31 edellauvskogområder i Møre og Romsdal.

Miljøfaglig Utredning as v/ Geir Gaarder har på oppdrag fra fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga, utarbeidet et forslag til en forvaltningsplan for reservatet. (Kapittel 1-5 i godkjent forvaltningsplan). Planforslaget er utgitt i Miljøfaglig Utredning sin rapportserie. (Rapport 2004:55 og ISBN 82-8138-022-5.)

Grunneier Endre Ivar Oppdøl har gitt verdifulle opplysninger om blant annet brukshistorien i området.

Planforslaget ble sendt på høring til aktuelle grunneiere, rettshaverer og kommunen, og etter en oppsummering etter høringen ble det lagt til grunn for godkjenningsvedtaket.

Etter § 7 i verneforskriften kan forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten gir fullmakt, gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme formålet med fredingen. Det kan lages en forvaltningsplan som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel. Formålet med eventuelle skjøtselsforslag er med andre ord å foreslå tiltak som primært ivaretar verneformålet. I den sammenheng er det åpnet for at den enkelte grunneier blant annet kan søke om tillatelse etter § 5 i verneforskriften for uttak av ved til egen bruk.

Som grunnlag for fagdelen i denne planen er det utarbeidet en egen feltrapport. Den vil sammen med de andre områdene i verneplanen for edellauvskog i Møre og Romsdal bli sammenstilt i en samlerapport.

Møre og Romsdal fylke, areal- og miljøvernavdelinga, er inntil annet eventuelt blir bestemt, forvaltningsmyndighet for området.

Naturvernrådgiver Kjell Lyse har vært saksansvarlig for planen.

Planen og annen informasjon om området blir tilgjengelig på Internett. Blant annet under miljøstatus på denne nettadressen: <http://www.miljostatus.no/moreogromsdal/>

Innhold

FORORD.....	2
INNHold	3
SAKSBEHANDLING	4
1 INNLEDNING	5
OVERSIKT SKART	6
2 METODE.....	7
2.1 Naturfaglige registreringer.....	7
2.2 Forvaltningsplanen.....	7
2.3 Skoglige data.....	8
2.4 Fremmede treslag	9
3 RESULTATER.....	10
3.1 Naturfaglige verdier	10
3.1.1 Generelle naturforhold.....	10
3.1.2 Tidligere bruk/ utvikling.....	12
3.1.3 Mulige trusler og skjøtselsbehov	12
3.2 Forvaltningsplan.....	13
3.2.1 Planformål	13
3.2.2 Naturfaglig sammendrag.....	13
4 RETNINGSLINJER VED PRAKTISERING AV EN DEL AV FORSKRIFTEN.....	14
4.1 Generelle retningslinjer.....	14
4.2 Bestandsvise forslag til tiltak.....	14
5 KILDER	17
5.1 Skriftlige kilder	17
5.2 Muntlige kilder.....	17
GODKJENNINGSVEDTAK.....	18
VEDLEGG 1 (VERNEFORSKRIFT).....	19
VEDLEGG 2 (KART).....	22

Saksbehandling

Melding om oppstart av arbeidet med en forvaltningsplan for reservatet ble sendt kommunen ved brev av 02.03.2004. Det ble opplyst at både kommunen, grunneiere og andre kunne komme med innspill til forvaltningsplanarbeidet innen 01.05.2004.

Grunneierne i området fikk melding om oppstart av planarbeidet ved brev av 05.03.2004.

Det kom ingen skriftlige innspill til planarbeidet.

Forslaget til en forvaltningsplan for reservatet ble sendt på høring den 05.01.2005 og med 10.02.2005 som uttalefrist.

Ole Aaker kom med en uttalelse i brev av 24.01.2005. Det bli informert om feil når det gjelder eiendomsforholdene.

Vår vurdering.

Vi legger alle de grunneiere og rettighetshavere som vi blir kjent med inn i vårt adresseregister, og som blant annet denne planen er sendt ut etter. Vi regner imidlertid med at det gjennom Jordskifteretten sitt arbeid blir en nærmere avklaring på eiendomsforholdene. Inntil den avklaringen foreligger, ser vi ingen grunn til å for eksempel foreta endringer i tabellen på side 8 eller på kartet i vedlegg 2.

Plangodkjenning.

I denne godkjente planen er redigeringen forandret, men planen er ellers i hovedsak som høringsutkastet. Godkjenningsvedtaket er på side 18.

1 Innledning

Formålet med vernevedtaket for Oppdølsstranda naturreservat, slik det er formulert i § 2 i verneforskriften, er å *"ta vare på ei stor og nær på urørt fjordli med varmekjær vegetasjon i ulike utføringar og tilhøyrande vegetasjonstypar opp mot fjellet med det naturlege plante- og dyrelivet og med alle dei naturlege økologiske prosessane."* Reservatet er på ca 4381 dekar, og ligger like utenfor Sunndalsøra, på østsiden av Sunndalsfjorden. Jfr. oversiktskartet på side 6 og bestandskartet i vedlegg 2.

Verneforskriften (se vedlegg 1) gir rammen for forvaltningsplanen. I verneforskriften kommer det fram hva som er forbudt, hva som uten videre er tillatt og hva som krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten for å kunne gjennomføres.

I kapittel 4 i denne planen blir det gitt retningslinjer for praktisering av en del av vemeforskriften. Planen vil blant annet bli lagt til grunn i erstatningsoppgjøret. Sentralt i erstatningsoppgjøret er § 5 punkt 2 i verneforskriften som åpner for hogst av ved til egen bruk. En eventuell dispensasjon for uttak av ved i reservatet kan imidlertid ikke gå ut over de rammer som er gitt i vemeforskriften.

På grunn av økonomiske årsaker tar ikke planen opp utfordringer som informasjon, ressursbehov ved framtidig forvaltning, forskning, allmenn tilrettelegging, bruk til undervisningsformål og lignende.

Revisjon av forvaltningsplanen bør skje når forholdene i reservatet krever det, med bakgrunn i erfaringer og vurderinger av konsekvenser ved utførte skjøtselstiltak i reservatet.

Bilde 1. Oppdølsstranda preges av store og brattelauvskogslirer ned mot Sunndalsfjorden. Her er et utsnitt tatt fra sør, over Gøvla, en bekk som renner gjennom et større juv/grunt dalføre.

Oversiktskart

2 *Metode*

2.1 *Naturfaglige registreringer*

Kunnskapen om de biologiske verdiene innenfor lokaliteten er i hovedsak basert på tre kilder:

- Jordal (2004) sin kartlegging av biologisk mangfold i Sunndal kommune
- Bugge (1993) sitt utkast til vemeplan for edellauvskog i Møre og Romsdal
- Befaringer foretatt i området i forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplanen, utført av Geir Gaarder 12. og 16.08.2004

Som det kommer fram av Jordal (2004) sin rapport, så er lokaliteten besøkt av en rekke fagfolk de siste 30 årene. Spesielt er det grunn til å trekke fram insektundersøkelsene til Oddvar Hanssen (bl.a. Hanssen 1985), som gjør området til en av de best undersøkte insektlokalitetene på Vestlandet, med en rekke funn av interessante og truede arter. I denne planen er det hovedsaklig Jordal (2004) og resultater fra nye befaringer (Fjeldstad & Gaarder u.a.) som er sitert og benyttet som grunnlag. I tillegg er det utarbeidet skogtakst for området av Erik Øien (pers. medd.) og hans inndeling av reservatet i ulike skogbestand er også lagt til grunn i denne forvaltningsplanen.

Ved befaringen ble det lagt vekt på å registrere følgende forhold:

- rødlistearter og potensielle signalarter
- vegetasjonstyper
- naturtilstand (suksesjonsfaser m.m.)
- inngrep
- innførte arter

Det blir ikke nærmere redegjort for kilder og kartleggingsmetoder, f.eks. for utvalget av rødlistearter, signalarter eller vegetasjonstyper. Generelt benyttes vanlig brukte litteraturkilder og metoder.

2.2 *Forvaltningsplanen*

Forvaltningsplanen er trinnvis oppbygd, på bakgrunn av;

- planprinsipper (ut fra verneformål og andre retningslinjer fra forvaltningsmyndighetene)
- retningslinjer (utledet av prinsippene, i kombinasjon med generell kunnskap om naturverdiene som finnes i reservatet, og hvordan disse bør bevares)
- generelle forslag til tiltak (konkrete regler for forvaltningen av reservatet, basert på retningslinjene)
- bestandsvise forslag til tiltak (konkrete regler for de enkelte bestand innenfor reservatet)

Det blir i denne forvaltningsplanen ikke nærmere redegjort for eller gitt referanser som begrunner forslagene til tiltak, ut over det som kommer fram andre steder i planen. Foruten å bli benyttet som rettesnor ved framtidig forvaltning av reservatet, vil den godkjente forvalt-

ningsplanen også bli lagt til grunn ved erstatningsoppgjøret for vemevedtaket. Dette gjelder spesielt eventuell mulighet for uttak av ved til egen bruk etter søknad.

2.3 Skoglige data

Skogtakst for naturreservatet er utarbeidet av Erik Øien. Hans inndeling av reservatet i ulike skogbestand er lagt til grunn i planen. Fra bestandsoversikten kan det trekkes fram følgende nøkkeltall, se tabell 1.

Tabell 1. Utdrag fra bestandsoversikt for Oppdølsstranda naturreservat, utarbeidet av Erik Øien våren 2004. Volum og tilvekst er oppgitt i m³ og areal i dekar.

Gnr.	Bnr.	Bestand	Areal	Bonitet	H.kl	Alder	Volum	Tilvekst
51	31	1	22	23	5	60	130	7
51	31	2	16	23	5	60	109	6
51	31	3	27	20	5	60	81	4
51	31	4	531	Skrap			796	
51	31	5	3	Elv				
51	31	6	16	26	5	60	64	4
51	31	7	17	23	5	60	60	3
51	31	8	46	23	5	60	276	15
51	31	9	6	Kraftl.				
51	31	10	32	23	5	60	224	11
51	31	11	49	17	5	60	147	9
51	31	12	179	Skrap				
51	34	1	4	26	5	60	16	1
51	34	2	14	Skrap				
51	34	3	93	23	5	60	326	19
51	34	4	19	17	5	60	57	3
51	34	5	263	Skrap				
51	38	1	3	Elv				
51	38	2	60	23	5	60	414	22
51	38	3	8	Kraftl.				
51	38	4	43	23	5	60	310	16
51	38	5	43	20	5	60	129	8
51	38	6	60	Skrap				
51	38	7	41	Skrap				
51	38	8	113	23	5	60	396	23
51	38	9	943	Skrap				
51	155	1	2	P-plass				
91	1	1	82	Skrap			123	
91	1	2	34	20	5	60	116	7
91	1	3	64	20	5	70	192	10
91	1	4	78	20	5	60	234	15
91	1	5	1372	Skrap				

2.4 *Fremmede treslag*

Aktivt innplantede treslag i Møre og Romsdal vil særlig være norsk gran og nordamerikanske bartrær som sitkagran, men også bl.a. edelgran og lerk. Lauvtrær er sjeldent plantet inn i områdene, men ikke minst platanlønn har ofte spredt seg fra nærliggende hager og parker. Det er antagelig i første rekke tre former fortrusler disse nye treslagene kan utgjøre mot naturverdiene; forsuring av marka, utskygging av den stedegne vegetasjonen og sekundærspredning fra plantefeltene. Trær fører i sin vekstfase ofte til en viss forsuring av jordsmonnet, opp mot en pH-enhet (Lundmark 1986). Bartræe gir gjennomgående lavere pH enn lauvtrær. Senkingen av pH skyldes aktive opptak av kationer, men siden disse frigjøres når træe dør, blir forsuringseffekten midlertidig og betinget av skogbestandets alder (Homtvedt 1989, Lundmark 1986). Faren for forsuring er trolig størst på løsmassefattig eller utvasket mark på sur berggrunn.

Utskygging er også en reell trussel, og effektene av dette er lett å observere ved studier av plantefelt i ulik alder. I alle reservat er det dokumentert viktige naturverdier knyttet til felt-sjiktet, og dette dreier seg gjerne om middels til relativt lyskrevende planter. I områder med lavvokste yngre plantefelt som står i eller inntil naturfaglig sett verdifull markvegetasjon, vil derfor snarlig fjerning av disse vanligvis være nødvendig for å opprettholde naturverdiene.

Sekundærspredning er også en meget aktuell problemstilling og kan observeres i flere av de opprettede naturreservatene. Innføring og spredning av fremmede arter anses som en av de alvorligstetruelsene mot det biologiske mangfoldet på kloden. Det har vært relativt lite fokusert på dette i Norge, sammenlignet med mange andre land, med unntak av for enkelte organismer i ferskvann (som Gyrodactylus). I forvaltningen av skogøkosystemene har forskningen på temaet vært begrenset, på tross av at innplanting av fremmede bartrær har skjedd i stort omfang. NIJOS (2002) oppgir at 1,8 millioner dekar ertilplantet med fremmede treslag i Norge, og at det er påvist spredning av gran på ytterligere 0,36 millioner dekar. Siden de fleste plantede trærne i begrenset grad har kommet opp i frøproduserende alder, er det grunn til å regne med at omfanget øker. I alle reservat der spredning kan observeres eller dette vurderes som en potensiell risiko, tilrås det derfor å fjerne de innførte artene relativt raskt for å redusere faren for sekundærspredning.

Bilde 2. Sandvikelva litt oppe i dalen. Sporene etter den kraftige flommen høsten 2003 er fortsatt godt synlig langs elva, og brua midt på bildet er oppsatt (midlertidig?) sommeren 2004 som følge av at den gamle ble tatt av flommen.

3 Resultater

3.1 Naturfaglige verdier

3.1.1 Generelle naturforhold

Reservatet ligger vendt mot vest og sørvest, på østsiden av Sunndalsfjorden rett nord for Sunndalsøra. Lia er bratt til meget bratt med fjelltopper over 1500 m o.h. og små breer lengst oppe. I sør danner Sandvikdalen en V-formet sidedal som kommer ned fra øst. Rasmarker og større og mindre bergvegger er hyppige. Berggrunnen er derimot ikke spesielt gunstig for floraen, med hovedsaklig grovkornet granittisk gneis (Tveten m.fl. 1998).

Området har vært besøkt av flere botanikere og entomologer opp gjennom årene (jfr kommentar i kap. 2.1 og oversikt gitt hos Jordal 2004). Bugge (1993) skriver at *”edellauvskogsbestandene i lia langs fjorden er av alm-lindeskogstypen, medan almeskogen i indre delen av Sandvikdalen har større innslag av gråorskogsarter, og klassifiserast slik som gråor-almeskog. Varmekjære artar langs fjorden; lundgrønaks, kjempesvingel, skogfaks, myske, svarterteknapp, vårerteknapp, krattfiol, skogsvingel, fingerstarr, våmarihand, lundrapp. Kusymre vart og registrert her nord for Hårvikbekken i 1979, den innerste lokaliteten i fylket. Kusymre veks truleg ikkje innafør dei foreslåtte grensene. I Sandvikdalen er dei varmekjære artane noko færre, med skogfaks og kjempesvingel som dei mest eksotiske. Sandvikdalen har derimot eit breitt utval av gråorskogsarter, som t.d. mjødukt, skogsvinerot, størnesele, kratthumleblom, skogstjerneblom, sløkje, storklokke, tyrihjel, kranskonvall, turt, strutseving og firblad. Av andre interessante artar som er registrert i denne lokaliteten kan nemast; engtjæreblom, kantkonvall, raudkjeks, kransmynte, breiflangre, humle, lodneperikum, gulflåbelg, krossved, vanleg nattfiol, lifiol og skogkarse.”*

Jordal (2004) har en omfattende omtale av området; *”Generelt: Rik, bratt, vestsørvestvendt alm-hasselli grovt sagt mellom bebyggelsen på Oppdøl og Tusdalen, med mye hamrer og rasmarker. Rikt artsutvalg med mange varmekjære arter (inkludert mange nordgrenser og varmereliker) og stor variasjon i vegetasjonstyper. Området er vernet som naturreservat. Det avgrensede området er mindre enn reservatet, og inkluderer de lavestliggende og varmeste delene av dette, med edellauvskog og interessant flora tilknyttet berg/rasmark. De høyereliggende delene av reservatet er ikke undersøkt, men antas å ha mindre av kvaliteter som skal kartlegges etter DN-håndbok nr. 13. Avgrensinga i øvre del er meget skjønnsmessig. Ellers følges i hovedsak reservatgrensene i nord, vest og sør.*

Vegetasjon: Alm-lindeskog, dels med rike hasselkratt. I Sandvikdalen fant undertegnede 21.06.1988 ask, det er ikke umulig at denne kan forekomme naturlig. Mosaikk med bjørkeskog (dels hengebjørk) og litt furuskog, bratte berg og rasmark med ulike typer masse (steinur, jorddekte skred).

Kulturpåvirkning: Riksveg i nedkant, to tunneler. Kraftlinje som går langs riksvegen nord til Sandvikdalen, deretter opp Sandvikdalen. Litt vedhogst i nedre deler, ellers trolig lite hogstpåvirket.

*Artsfunn: Rødlistete sopparter i edellauvskog (dels mellom tunnelene, dels i Sandvika)(JBJ): elegant småfingersopp *Ramariopsis subtilis* (DC), *Entoloma caesiocinctum* (DC), svartnende kantarell *Cantharellus melanoxeros* (V), karminslørsopp *Cortinarius anthracinus* (R), grå trompetsopp *Pseudocraterellus undulatus* (DC), *Thelephora anthocephala* (R), rustkjuke *Phellinus ferruginosus* (DC). Rødlistete billearter (Oddvar Hanssen pers. medd.):*

Choragus horni (DC) (norsk nordgrense), blå vedborer *Melandrya caraboides* (DC) (norsk nordgrense), snyltevepsbuk *Necydalis major* (DC), *Mycetophagus fulvicollis* (DC), *Microrhagus lepidus* (DC) (norsk nordgrense). Rødlistete sommerfuglarter (mest Sverre A. Bakke ifølge Hansen & Aarvik 2000): brunt vårfly *Cerastis leucographa* (R) (norsk nordgrense), *Elachista compsa* (DM) (norsk nordgrense, eneste funn i Norge, trolig reliket fra den postglasiale varmetida), *Eriocrania saliopiella* (R), *Coleophora sylvaticella* (R) (norsk nordgrense), krossvedflatvikler *Acleris schalleriana* (R), stor bloddråpesvemer *Zygaena loniceræ* (DC). Ikke rødlistete insekter med nordgrense: tegearten *Anthocoris confusus* (Ødegaard 1998) og de 7 billeartene *Badister lacertosus* (Sunndal, Nessel & Aurland), *Dascillus cervinus*, *Microrhagus pygmaeus*, *Oedemera femorata* (Sunndal + Telemark, Dragseth & Hanssen 1981), *Ptilinus fuscus* (1. funn i Norge), *Scolytus laevis*, *Trixagus carnifrons* og *Xyletinus ater* (1. funn i Norge) (Hanssen 1985 og pers. medd.). Rødlistet mose (GGa): grønnsko *Buxbaumia viridis* (DM) på en almelåg. Rik flora av karplanter (JIHm.fl.): dvergmispel, engtjæreblom, filtongeslys, fingerstarr, gullmyrklegg, gullstjerne, hestehavre, hestespreng, humle, kantkønnvall, kjempesvingel, kransmynte, krattfiol, krossved, lodneperikum, lundgrønnaks, maigull, myske, myskegras, nattfiol, piggstarr, prikkperikum, rødflangre, rødkjeks, sanikel, skogfaks, skogflatbelg, skogkarse, skogsvingel, storklokke, svarterteknapp, trollbær, tåmurt, vårerteknapp, vårkål, våmarihand, vårskrinneblom. Lavarter (JIH): blyhinnelav, brun blåreglye, grynfiltilav, kystpute, kystårenever, lungenever, sølvnever, vanlig blåfiltilav. Mosearter (JIH, mange er suboseaniske): bekkegråmose, buttgråmose, granmose, heitorvmose, kalkraggmose, kammose, koppervrangmose, krusfagemose, kveilmose, kystkransmose, kysttornemose, labbmose, mattehutremose, musehalemose, ospelundmose, pelssåtemose, piskraggmose, rennemose, ryemose, stortujamose, stripefoldmose, trådfloke. Ikke rødlistete sopparter (JBJ): bl. a. hasselriske, blekt fløyelsbeger, gul fluesopp. På styva alm i Sandvika ble skorpe-laven bleikdoggnål *Sclerophora nivea* funnet (JBJ), på alm på utsida av Midtbekktunnelen ble *Gyalecta flotowii* funnet (GGa, skorpelav som er kandidat til rødlista)."

Fjeldstad & Gaarder (u.a.) har disse kommentarene: " Ved eget besøk ble en rekke av de tidligere kjente planteartene knyttet til edellauvskog påvist, mens det ikke ble forsøkt å registrere insekter i særlig grad. De fleste tidligere påviste interessante planteartene ble observert. Enkelte mindre supplement både for karplanter, sopp og moser ble også gjort. Bl.a. ble rødlistearten bronserødskivesopp *Entoloma formosum* (R), påvist, samt de rødlistede fugleartene hønsehauk (DC) og dvergspett (DC). Av karplanter ble junkerbregne og småborre funnet, begge arter som ikke er nevnt av Jordal (2004).

Når det gjelder generelle vurderinger av naturforholdene i reservatet, så fanger både Bugge (1993) og Jordal (2004) opp det viktigste her. Det er grunn til å påpeke at de store høydeforskjellene også gir store utslag på artsmangfoldet. Under egen befaring ble ikke høyereliggende områder undersøkt, men en må regne med at reservatet når opp i mellomalpin vegetasjonssone (kanskje også høyalpin) og har en god del arealer i lavalpin og nord- til mellomboreal sone, m.a.o. lavereliggende snauffjell og fjellbjørkeskog. I tillegg er det en del bergvegg- og rasmarkssamfunn nedover i skogslie. Trolig finnes en del kvaliteter knyttet til disse høyereliggende områdene, men de største naturverdiene er likevel ganske sikkert konsentrert til arealene i boreonemoral og dels sørboreal vegetasjonssone, i nedre deler av reservatet. Foruten en artsrik flora av vamekjære planter som nevnt av Bugge (1993), viser Jordal (2004) sine data at området også har betydelig kvaliteter knyttet til insekter, sopp og dels andre kryptogamer. Særlig er forekomsten av marklevende sopp knyttet til rike hasselkratt, vedlevende insekter og insekter knyttet til engsamfunn viktige kvaliteter ved området som ikke var kjent da området ble vurdert som verneverdig.

Av inngrep og påvirkning, så foreligger flere både nyere og eldre tiltak. Riksvegen i nedkant har gradvis blitt lagt i tunnel. De partiene som har havnet utenfor disse i nordre del ligger nå innenfor reservatet og forfaller/gror gradvis igjen. Som følge av flom ble nedre deler av Sandvikelva forbygd og sterkt påvirket høsten 2003. Det har også blitt utført en del rassikringsarbeider sør for Sandvikelva de siste par årene, med grov netting o.l. for å holde stein på plass. Ellers går det en merket sti opp Sandvikdalen, med bru over elva noen hundre meter ovenfor riksvegen. Den gamle brua ble tatt av flommen i 2003, og ei ny (provisorisk?) ble satt opp her i 2004. Rester etter gamle setrer forekommer bl.a. på Nersetra i nedre del av Sandvikdalen. Opp gjennom Sandvikdalen går det også ei høgspenlinje. ”

3.1.2 Tidligere bruk/utvikling

Fjeldstad & Gaarder (u.a.) fikk noe informasjon fra lokale folk: ” Når det gjelder brukshistorie, så opplyste grunneier Endre Ivar Oppdøl (pers. medd. 17. og 30.11.2004) at det på hans eiendom har vært hogst av furu. I tillegg hadde det vært styving av alm i nordre del. I den forbindelse har det blitt anlagt en enkel vei/sti inn i området. Denne var ganske gjengrodd, men han hadde åpnet den igjen for 8-10 år siden. Området hadde også vært brukt som husdyrbeite fram til 1950-tallet (jfr. også lokalnavnet ”Kjehammaren”). ”

Bugge (1993) skriver følgende: ” Det går ei stor kraftline i Sandvikdalen. Langs sjøen går riksvegen, dels gjennom tunellar. ”

3.1.3 Mulige trusler og skjøtselsbehov

Fjeldstad & Gaarder (u.a.) skriver at: ” Det ble funnet spredt med skader på alm etter hjortebete, men det var også trær med små dimensjoner som har klart seg godt. En viss reduksjon av hjortebestanden er derfor ønskelig for å sikre naturverdiene i framtida.

I enkelte partier, spesielt i nordre deler og nær utløpet av Sandvikelva (på nordsida av elva) står det noe platanlønn. Denne sprer seg effektivt og vil på sikt utgjøre en alvorlig trussel mot store deler av naturverdiene i området. Det bør derfor snarest mulig settes i gang målrettet bekjempelse av arten innenfor og inntil reservatet.

I deler av området ser det ut til å ha vært styvet noe alm tidligere. Behovet for dette ser likevel ikke ut til å være spesielt stort framover. Alders- og dimensjonsspredning på trærne, samt naturlige skader, fører trolig til at artsmangfoldet knyttet til gammel alm kan opprettholdes enkelt nok i urørte skogsmiljøer.

Når det gjelder kvaliteter knyttet til engsamfunn, så antas også dette å kunne opprettholdes gjennom naturlige prosesser (spesielt ras og skred bør holde dem åpne, men også innslaget av bergvegger o.l. fører til et naturlig godt innslag av eng- og kantsamfunn).

For øvrig har det skjedd lokale forringelser av naturverdiene i nyere tid som følge av rassikringsarbeider tilknyttet riksvegen i nedkant, der spesielt forbygging m.m. av Sandvikelva har vært negativ. Deler av riksvegen er fortsatt utsatt for ras m.m., og utviklingen i behov for rassikringer er ikke nærmere kjent. ”

Bugge (1993) har under punktet om aktuelle skjøtselstiltak/merknader bare skrevet ”ingen”, og Jordal (2004) bare at ”området er vernet som naturreservat”.

3.2 Forvaltningsplan

3.2.1 Planformål

Planens primære formål er å bevare den store, lite påvirkede fjordlia med tilhørende mangfold av arter. Som sekundære formål skal eventuelle andre naturverdier i området søkes bevart, samt andre bruksmåter tilgodesees.

Verneformålet dekker opp det meste av kjente og potensielle naturverdier i området, men det kan være grunn til å påpeke at disse omfatter både kvaliteter knyttet til rik edellauvskog, gammel edellauvskog, gammel lauvskog og rasmarker, samt til størrelsen og spennvidden i reservatet fra fjorden til fjelltoppene.

Som andre bruksmåter vurderes uttak av ved, utmarksbeite (inkludert behov for vedlikehold av stier og bruer), behov for beskyttelse mot ras og flom, friluftsliv og rydding av linjnett som aktuelle.

Ambisjonsnivået for ressursinnsats i forhold til skjøtsel og andre aktive, kostnadskrevende tiltak for å fremme verneformålet settes lavt, d.v.s. ingen faste, årlige tiltak og en gjennomsnittlig innsats som ligger ned mot 1-3 dagsverk pr. år.

3.2.2 Naturfaglig sammendrag

1. Generelt vurderes kulturlandskapsverdiene som små til middels. Det er lenge siden styving har vært utført og sporene etter husdyrbeiting virker svake i dag i mye av området. Unntak fra det siste er Sandvikdalen, men heller ikke her ble spesielle kulturbetingede verdier påvist, samt nordligste deler av reservatet der det fortsatt står en del gamle styvede almetrær. En tilbakeføring til naturoverstand anbefales innenfor det meste av området, men fortsatt aktivt husdyrbeite, bl.a. i Sandvikdalen vurderes snarere som en fordel enn en ulempe. Helt i nord kan mer aktiv skjøtsel i form av styving være positivt, hvis dette settes i hverk innen 20 år. Hvis ikke er det trolig best om også denne delen får en fri utvikling uten inngrep i framtida.
2. Naturverdiene er knyttet til forskjellige aspekter ved området. Dette omfatter både det rike feltsjiktet, ulike treslag som hassel og alm, døde og/eller gamle lauvtrær (helst av flere arter), rasmarker og berg med tilhørende eng- og kantsamfunn. I tillegg er det også en klar kvalitet ved reservatet at det er ganske stort, med betydelige arealer lauvskog, og har en spennvidde fra fjord til høyfjell.
3. Et partreslag er plantet eller har spredt seg til området (gran, platanlønn) og truer den stedege, naturlige vegetasjonen. Disse bør fjernes.

4 *Retningslinjer ved praktisering av en del av forskriften*

4.1 *Generelle retningslinjer*

1. Hogst innenfor alle bestand (jfr. kapittel 4.2) kan, etter egen søknad etter § 5 punkt 2 i verneforskriften, imøtekommes for å;
 - Holde åpne eksisterende stier og bruer som går gjennom reservatet. Dette inkluderer også den gamle riksvegen på utsiden av nordre tunnel.
 - Vedlikehold av kraftlinjetraséen.
 - Sikre riksvegen i nedkant mot rasfare. En betingelse her er at dette blir gjort i samråd med forvaltningsmyndigheten.
2. Enhver form for hogst kan, etter egen søknad, bare imøtekommes under forutsetning av at den ikke gir større skader på markvegetasjonen, og ikke endrer dreneringsforholdene i lia.
3. Husdyrbeite ut over dagens nivå kan imøtekommes, etter egen søknad etter § 5 punkt 3 i verneforskriften, men dette skal være ekstensivt. Noe øvre tak på antall dyr eller type dyr settes ikke, men det vil være aktuelt å sette inn restriksjoner på både dyreslag og antall hvis det skulle oppstå klare tegn på tråkkskader og hard nedbeiting av verdifull vegetasjon.
4. Hogst av innførte arter som gran og platanlønn anbefales innenfor hele området. Dette gjelder uten nærmere restriksjoner ut over de som er oppgitt i punkt 2.
5. Ingen døde trær kan ryddes vekk, men skal ligge i ro på stedet (med unntak jfr. punkt 1).
6. Reservatet befares av kompetent biolog minst hvert 10. år for å sjekke bl.a. skogtilstanden, forekomst av platanlønn og andre innførte arter. Tiltak iverksettes hvis det oppstår fare for at verneverdiene forringes.

4.2 *Bestandsvise forslag til tiltak*

Bestandsvise forslag til tiltak følger eiendommene og bestandsinndeling utarbeidet av Erik Øien, vist på kartet i vedlegg 2. Jfr. også tabellen på side 8.. **Forutsetningene for at tiltak nevnt i dette kapittel skal kunne gjennomføres, er at retningslinjene i kapittel 4.1 blir fulgt.**

Gnr./bnr. 51/31

Bestand 1: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 2: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 3: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 4: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 5: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 6: Hogst av ved tillates etter søknad, under følgende forutsetninger:

- I første omgang skal alle innførte trær, ikke minst platanlønn hogges ned, før det tillates hogst av stedegne treslag.

- Hogsten skal ikke gi større skader på markvegetasjonen jfr. kapittel 4.1 punkt 2.
- Hogst av eldre trær (diameter over 25 cm) tillates ikke.
- Hogst av forekomster av alm, osp og hassel tillates ikke.
- Maksimalt uttak begrenses til 20 m³ for en tiårs-periode (i snitt 2 m³ i året).

Bestand 7: Hogst av ved tillates etter søknad, under følgende forutsetninger:

- I første omgang skal alle innførte trær, ikke minst platanlønn hogges ned, før det tillates hogst av stedegne treslag.
- Hogsten skal ikke gi større skader på markvegetasjonen jfr. kapittel 4.1 punkt 2.
- Hogst av eldre trær (diameter over 25 cm) tillates ikke.
- Hogst av forekomster av alm, osp og hassel tillates ikke.
- Maksimalt uttak begrenses til 10 m³ for en tiårs-periode (i snitt 1 m³ i året).

Bestand 8: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 9: Jfr. kapittel 4.1 punkt 1 er rydding av traséen tillatt, jfr også §8 punkt 4 i verneforskriften.

Bestand 10: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 11: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 12: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Gnr/bnr. 51/34

Bestand 1: Hogst av ved tillates etter søknad, under følgende forutsetninger:

- I første omgang skal alle innførte trær, ikke minst platanlønn hogges ned, før det tillates hogst av stedegne treslag.
- Hogsten skal ikke gi større skader på markvegetasjonen jfr. kapittel 4.1 punkt 2.
- Hogst av eldre trær (diameter over 25 cm) tillates ikke.
- Hogst av forekomster av alm, osp og hassel tillates ikke.
- Maksimalt uttak begrenses til 5 m³ for en tiårs-periode (i snitt 0,5 m³ i året).

Bestand 2: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 3: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 4: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 5: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Gnr/bnr. 51/38

Bestand 1: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 2: Hogst av ved tillates etter søknad, under følgende forutsetninger:

- Hogsten skal ikke gi større skader på markvegetasjonen jfr. kapittel 4.1 punkt 2.
- Hogst av eldre trær (diameter over 25 cm) tillates ikke.
- Hogst av forekomster av alm, osp og hassel tillates ikke.
- Hogst er bare tillatt nedenfor kote 75.
- Maksimalt uttak begrenses til 30 m³ for en tiårs-periode (i snitt 3 m³ i året).

Bestand 3: Jfr. kapittel 4.1 punkt 1 er rydding av traséen tillatt, jfr også §8 punkt 4 i verneforskriften.

Bestand 4: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 5: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 6: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 7: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 8: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 9: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Gnr./bnr. 51/155

Bestand 1: Det gis ingen spesielle restriksjoner på bruken av parkeringsplassen, ut over det som er nevnt i kapittel 4.1. Det er spesiell grunn til å presisere at det ikke skal innføres fremmede arter.

Gnr./bnr. 91/1

Bestand 1: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 2: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 3: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bestand 4: Hogst av ved tillates etter søknad, under følgende forutsetninger:

- I første omgang skal alle innførte trær, ikke minst platanlønn hogges ned, før det tillates hogst av stedegne treslag.
- Hogsten skal ikke gi større skader på markvegetasjonen jfr. kapittel 4.1 punkt 2.
- Hogst av eldre trær (diameter over 25 cm) tillates ikke.
- Hogst av forekomster av alm, osp og hassel tillates ikke.
- Maksimalt uttak begrenses til 40 m³ for en tiårs-periode (i snitt 4 m³ i året).
- Styving av alm er tillatt og vurderes som positivt, spesielt hvis dette realiseres innen de nærmeste 20 år. Dette må da gjøres i samråd med kompetente fagfolk og det bør utarbeides en særskilt forvaltningsplan for dette bestandet.

Bestand 5: Ingen uttak, med eventuelle unntak jfr. kapittel 4.1 punkt 1 og 4.

Bilde 3. Rike, tørre hasselkratt i nordre del av reservatet, like ovenfor vegen nær ytre tunnel. De høye grasene er skogfaks, en av mange vamekjære edellauvskogsplater som vokser i området.

5 *Kilder*

5.1 *Skriftlige kilder*

- Bugge, O.A. 1993. Utkast til verneplan for edellauvskog i Møre og Romsdal fylke. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga. Rapport nr 10-1992. 118 s.
- Fjeldstad, H. & Gaarder, G u.a. Biologiske undersøkelser i edellauvskogsreservat i Møre og Romsdal 2004. Resultater fra feltbefaringer. Miljøfaglig Utredning, rapport 1995:1.
- Hanssen, O., 1985: Sommerens billefangst på Nordmøre og i Trøndelag. Del 1. Insekt-nytt 10:10-13.
- Horntvedt, R. 1989. Barskog og forsurening. NISK rapport 3/89. 12 s.
- Jordal, J.B. 2004. Et gløtt i Sunndalsnaturen – en kartlegging av viktige naturtyper i Sunndal kommune. Rapport.
- Lundmark, J-E. 1986. Skogsmarkens ekologi. Ståndortsanpassat skogsbruk. Del 2 - tilläpning. Skogsstyrelsen. 319 s.
- NIJOS 2002. Resultatkontroll Skogbruk og Miljø. Rapport. NIJOS nummer 6/2002. 38 s.
- Tveten, E., Lutro, O. & Thorsnes, T. 1998. Geologisk kart over Noreg, berggrunnskart ÅLESUND, M 1:250.000. NGU.

5.2 *Muntlige kilder*

Endre Ivar Oppdøl, grunneier av gnr./bnr. 91/1

Godkjenningsvedtak

Forvaltningsplanen for Oppdølsstranda naturreservat i Sunndal kommune, er med hjemmel i §§ 7 og 8 i verneforskriften godkjent av Møre og Romsdal fylke den 15.03.05.

Etter fullmakt

**Trond Haukebø
Seksjonssjef**

Vedlegg 1 (Verneforskrift)

FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR EDELLAUVSKOG I MØRE OG ROMSDAL FYLKE. FREDING AV OPPDØLSSSTRANDA NATURRESERVAT I SUNNDAL KOMMUNE

Fastsett ved kgl. res. av 27. juni 2003 i medhald av lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern, § 8, jf. § 10 og §§ 21, 22 og 23. Fremja av Miljøverndepartementet.

§ 1 Avgrensing

Det freda området vedkjem følgjande gnr./bnr. i Sunndal kommune: 51/29,31,34,38,155, 91/1. Naturreservatet dekkjer eit totalareal på ca. 4381 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1: 10.000 datert Miljøverndepartementet juni 2003. Dei nøyaktige grensene for reservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Forskrifta med kart blir lagra i Sunndal kommune, hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 Formål

Formålet med fredinga er å ta vare på ei stor og nær på urørt fjordli med varmekjær vegetasjon i ulike utformingar og tilhøyrande vegetasjonstypar opp mot fjellet med det naturlege plante- og dyrelivet og med alle dei naturlege økologiske prosessane.

§ 3 Vernereglar

For naturreservatet gjeld følgjande reglar:

1. All vegetasjon, medrekna daude buskar og tre, er freda mot skade og øydelegging .
Det er forbode å fjeme planter eller plantedelar frå reservatet. Nye planteartar må ikkje førast inn. Planting eller såing av tre er ikkje tillate.
2. Alt dyrelivet, medrekna reiplassar og hiområde, er freda mot skade og øydelegging. Nye dyrearter må ikkje førast inn.
3. Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som t.d. oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar, parkering av campingvogner, brakker o. l., opplag av båtar, framføring av luftleidningar og kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering og anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller tilførsel av konsentrert forureining, tømning av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. Opplystinga er ikkje fullstendig.
4. Motorisert ferdsel på land og på vatn er forbode, medrekna start og landing med luftfartøy.
5. Bruk av naturreservatet til teltleirar, idrettsarrangement eller andre større arrangement er forbode.

6. Bruk av sykkel, hest og kjerre og riding utanom eksisterande vegar er forbode.
7. Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til formålet med fredinga ved forskrift forby eller regulere ferdsla i heile eller delar av naturreservatet.

§ 4 Generelle unntak

Reglane i § 3 er ikkje til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak som gjeld ambulanse, politi, brannvem, redning og oppsyn, samt gjennomføring av skjøtsel og forvaltning som er bestemt av forvaltningsstyresmakta. Motorferdsel i samband med øving krev særskilt løyve.
2. Drift og vedlikehald av anlegg for Kystverket og det kommunale havnevesenet, og ferdsel i sambande med dette.

Reglane i § 3 unntatt nr. 4 er ikkje til hinder for:

3. Vedlikehald av faste innretningar og stigar som er i bruk på fredingstidspunktet.
4. Sanking av hasselnøtter, bær og matsopp.
5. Jakt.
6. Fiske.
7. Beiting på dagens nivå. Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til vemeformålet ved forskrift regulere beitetrykket i heile eller delar av reservatet.
8.
 - a. Drift og vedlikehald av eksisterande energi- og kraftanlegg. Bruk av motorisert transport krev særskilt løyve jf. § 5 nr. 1.
 - b. Naudsynt istandsetjing ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i ettertid sendast melding til forvaltningsmyndigheitene.
 - c. Oppgradering/fornyng av kraftliner for heving av spenningsnivå og auking av linetverrsnitt når dette ikkje fører til vesentlege fysiske endringar i forhold til vemeformålet.
9. Bålbrenning med tørt kvist på bakken og medbrakt ved.

§ 5 Eventuelle unntak etter søknad

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gje løyve til:

1. Naudsynt motorferdsel i samband med aktivitetar nemnde i § 4 nr. 3, 5 og 8 a og c og § 5 nr. 2.
2. Hogst av ved til eige bruk.
3. Beiting utover dagens nivå.
4. Avgrensa bruk av naturreservatet som angitt i § 3 nr. 5.
5. Oppgradering/fornyng av kraftledningar som ikkje fell inn under § 4 første ledd nr. 8 bokstav c.
6. Oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterande anlegg for Kystverket og det kommunale havnevesenet.
7. Etablering av enkle landfester for båter og fiskeredskaper.

§ 6 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta når formålet med fredinga krev det, eller for vitenskaplege undersøkingar, arbeider av vesentleg verdi for samfunnet, og i spesielle tilfelle, dersom det ikkje strir mot formålet med fredinga.

§ 7 Forvaltningsplan

Forvaltningsstyresmakta, eller den forvaltningsstyresmakta gjev fullmakt, kan gjennomføre skjøtseiltak for å fremje formålet med fredinga. Det kan lagast forvaltningsplan som kan innehalde nærare retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 8 Forvaltningsmynde

Direktoratet for naturforvaltning fastset kven som skal ha forvaltningsmynde etter denne forskrifta.

§ 9 Iverksettjing

Denne forskrifta trer i kraft straks.

Vedlegg 2 (Kart)

